

(Ф 03.02 – 110)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет міжнародних відносин
Кафедра реклами і зв'язків з громадськістю

УЗГОДЖЕНО
Декан

[Signature]
«05» 09 2023 р.

Юрій ВОЛОШИН

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи

[Signature]
«05» 09 2023 р.
Анатолій ПОЛУХІН

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Крос-культурні комунікації»

Освітньо-професійна програма: «Журналістика»

Галузь знань: 06 «Журналістика»

Спеціальність: 061 «Журналістика»

Форма навчання	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛК Ц	ПР.З	Л.З	СРС	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	2	120/4,0	16	16	-	88	-	-	диф.залік 2с

Індекс: НМ-17-061/21-3.4

СМЯ НАУ РП 15.01.09–01–2023

Система менеджменту якості.
Робоча програма
навчальної дисципліни
«Крос-культурні комунікації»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РП 15.01.09-01-2023

Стор. 2 із 10

Робочу програму навчальної дисципліни «Крос-культурні комунікації» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Журналістика» навчальних та робочих навчальних планів №НМ-17-061/23, РМ-17-061/23 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 061 «Журналістика» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробила
доцент кафедри реклами і
зв'язків з громадськістю

Марія ЛАШКІНА

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри реклами і зв'язків з громадськістю, протокол № 9 від «09» 09 2023 р.

Завідувач кафедри

Антоніна ІВАЩУК

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійної програми «Журналістика», спеціальності 061 «Журналістика» – кафедри журналістики, протокол № 12 від «09» 09 2023 р.

Гарант освітньо-професійної

програми

Олена МЕЛЬНИКОВА-КУРГАНОВА

Завідувач кафедри

В'ячеслав ВАСИЛЬЧЕНКО

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету міжнародних відносин, протокол № 8 від «06» 09 2023 р.

Голова НМРР

Катерина СИДОРЕНКО

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна	5
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	5
1.4. Міждисциплінарні зв'язки	5
2. Програма навчальної дисципліни	6
2.1. Зміст навчальної дисципліни	6
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля	6
2.3. Тематичний план	8
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	9
3.1. Методи навчання	10
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	10
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет	11
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	12

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Крос-культурні комунікації» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од. та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Заплановані результати

Навчальна дисципліна спрямована на розширення уявлення про тенденції в сфері крос-культурних комунікацій для ефективної професійної діяльності у сучасних умовах глобалізації з метою підвищення ефективності співпраці, проведення переговорів, управління персоналом в мультикультурних компаніях та організаціях, як у приватних компаніях так і у державних структурах.

Метою викладання дисципліни «Крос-культурні комунікації» є формування її розвиток у студентів крос-культурного усвідомлення сучасного бізнесу; спроможність до аргументованої оцінки менеджерських, фінансових, соціальних, культурних, комунікативних складових взаємодії бізнесу і державних структур; сутності її призначення комунікативної взаємодії в крос-культурному середовищі.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни «Крос-культурні комунікації» є:

- усвідомлення змісту світової ділової культури та її головних моделей;
- дослідити принципи професійного спілкування з представниками різних етнічних і культурних спільнот;
- класифікувати основні маркетингові, економічні, комунікативні, менеджерські та соціальні складові ведення сучасного бізнесу;
- досліджувати вплив традицій різних народів, культурних та соціальних відмінностей на комунікацію.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких **компетентностей**:

- Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології під час створення медіапродуктів.
- Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.
- Дискутувати зі складних комунікаційних проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.
- Використовувати передові знання і методики у процесі дослідження діяльності та створення нових медіаінституцій.

Навчальна дисципліна є базою для вивчення таких дисциплін, як: «Міжнародна журналістика», «Медіакомунікації у міжнародних відносинах», «Урядові комунікації», «Паблік рілейшнз» та ін.

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких компетентностей:

Здатність планувати час та управляти ним.

Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність формулювати висновки і пропозиції, вирішувати проблемні ситуації та розв'язувати практичні завдання журналістської діяльності, передусім, за авіаційно-космічним тематичним напрямком.

1.4. Міждисциплінарні зв'язки.

Навчальна дисципліна «Крос-культурні комунікації» базується на знаннях дисципліни «Політична журналістика», «Основи наукових досліджень», «Комунікативістика», «Спічрайтинг», «Копірайтинг», «Сценарна майстерність» та інших.

Модуль №1 «Крос-культурні комунікації»

Тема 1. Крос-культурна-комунікація: сутність, предмет і об'єкт, місце в системі наук

Поняття комунікації як основної людської діяльності у взаємодії. Типи комунікації. Структура звичайної комунікації. Крос-культурна комунікація: особливості визначення і трактування. Предмет і об'єкт крос-культурної комунікації. Аспекти крос-культурної комунікації. Едвард Холл та його розуміння культури як комунікації. Універсалії соціальної поведінки. Консьюмеризм – як прояв споживчої культури – значення для комунікації.

Тема 2. Особливості професійного спілкування з представниками західноєвропейських країн.

Як визначати західну культуру. Особливості мовного та культурного спілкування з представниками країн Західної Європи. Західні цінності. Універсалії соціальної поведінки для країн Західної Європи. Зіткнення культур Річарда Льюїса. Домінантні ознаки культур для комунікації. Типологія крос-культурних вимірів Г.Ховстеде. Цивілізаційний вибір Заходу. Мультикультуралізм як доктрина міжкультурної взаємодії: ознаки, переваги, недоліки.

Тема 3. Комунікативна взаємодія з представниками реактивних культур

Визначення і характеристика країн з реактивними культурами. Особливості, спільне та відмінне у комунікації з представниками Східних країн. Комунікативні особливості японської, індійської, китайської культур. Багатогранність Турецької республіки. Особливості спілкування та ділової взаємодії з представниками арабського світу. Параметри світової ділової комунікації. Специфіка спілкування з носіями ісламської культурної традиції.

Тема 4. Невербальні комунікації: значення для політики і дипломатії

Невербальні комунікації у крос-культурній взаємодії: їх розуміння та значення для дипломатії, політики, журналістики. Едвард Холл про безмовну мову. Мова жестів, знаків, ритуалів. Проксеміка, кінесика, паралінгвальні засоби комунікації. Культура мовчання в різних країнах світу. Стратегія поведінки для невербальних комунікацій.

Тема 5-6. Культурологічне значення релігії для комунікацій

Релігія як культурний феномен. Характеристика релігійних течій. Походження релігії. Соціокультурні функції релігії. Світові релігії: історичний погляд та сучасність. Особливості для комунікації. Релігійний фундаменталізм як прояв культури. Зіткнення цивілізацій С.Хатгінгтона, та значення в цьому релігійного фактору. Комунікативні бар'єри релігійного характеру. Дуалізм впливу релігії на індивіда і суспільство, на комунікацію.

Тема 7. Національнокультурні стереотипи й упередження.

Що таке стереотипи, як вони формуються, які культурні особливості мають. Настанови: визначення, способи формування. Наративи та маніпуляції: спільне та відмінне. Роль ЗМІ у формуванні та підтримці стереотипно-примітивного мислення. Соціо-культурний феномен медіакратії. Упередження: способи подолання.

Тема 8-9. Конфлікти у крос-культурних комунікаціях і способи їх вирішення

Етнос, народ, нація, націоналізм – контраверсійність дефініцій. Етнічні конфлікти: походження, протікання. Специфіка висвітлення етнічних конфліктів. Причини етнічних конфліктів. Приклади етнічних конфліктів в світі. Вплив розвитку інформаційних технологій на протікання етнічних конфліктів. Роль та функція комунікації у вирішенні етнічних конфліктів. Ділові конфлікти.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

№ пор	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)								
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання				
		Усього	Лекції	Прак. зан.	СРС	Усього	Лекції	Прак. зан.	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Модуль №1 «Крос-культурні комунікації»										
		2 семестр				1 семестр				
1.1	Крос-культурна-комунікація: сутність, предмет і об'єкт, місце в системі наук	14	2	2	10					
1.2	Особливості професійного спілкування з представниками західноєвропейських країн	13	2	2	9					
1.3	Комунікативна взаємодія з представниками реактивних культур	14	2	2	10					
1.4	Невербальні комунікації: значення для політики і дипломатії	15	2	2	11					
1.5	Культурологічне значення релігії для комунікацій	13	2	2	9					

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Крос-культурні комунікації»	Шифр документа	СМЯ НАУ - РП 15.01.09-01-2023	
		Стор. 7 із 10		

1.6	Культурологічне значення релігії для комунікацій	13	2	-	11				
1.7	Національнокультурні стереотипи й упередження	13	2	2	9				
1.8	Конфлікти у крос-культурних комунікаціях і способи їх вирішення	13	2	2	9				
1.9	Модульна контрольна робота №1	8	-	2	6				
1.10	Контрольна (домашня) робота(ЗФН)	-	-	-	-				
Усього за модулем №1		120	16	16	86				
Усього за навчальною дисципліною		120	16	16	86				

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- проектно-орієнтований метод;
- проблемно-орієнтований метод;
- ігровий метод через вирішення кейс-стаді;
- дослідницький метод;
- метод мозкового штурму;
- навчальна дискусія.

3.2. Рекомендована література

Базова література

1. Афонін Е., Мартинов А. Українське диво: від депресії до соціального оптимізму. Київ : Видавничий дім «Кієво-Могилянська академія», 2019. 296 с.
2. Бабіна В. О., Моїсєєва Т. М. Проблеми єдності професіоналізму та культури в комунікативних відносинах епохи глобалізації. Наукові інновації та передові технології. 2021. № 2(2). С. 101–115.
3. Глінковська Б. (Glinkowska B.), Чеботарьов Є., Чеботарьов В. Крос-культурні підприємницькі комунікації : навчальнометодичний посібник для магістрантів ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Старобільськ, 2018. – 120 с. URL: <https://bit.ly/3sR1jDY> (дата звернення 26.06.2023).
4. Медведєва І. В. Типологія культурних вимірів Г. Ховстедє. Світове господарство і міжнародні економічні відносини. 2017. Вип. 5. С. 30–35.
5. Маффесолі М. Час племен. Занепад індивідуалізму у постмодерному суспільстві ; [пер. з фр. В. Плющ]. Київ : Вид. дім «Кієво-Могилянська академія», 2018. 264 с.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Крос-культурні комунікації»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 15.01.09-01-2023
		Стор. 8 із 10	

6. Попова Н. В. Маркетингові комунікації : підручник / Н. В. Попова, А. В. Катаєв, Л. В. Базалісва, О. І. Кононов, Т. А. Муха ; під загальною редакцією Н. В. Попової. Харків: «Факт», 2020. 315 с. URL: <https://bit.ly/45Gja3J>
7. Соломін Є. Етнокомунікація в мультикультурному регіоні: виклики для системи національної безпеки. Вісник національного університету «Львівська політехніка». Журналістика. 2023. № 1(5). С. 59–66.
8. Тхоржевська Т. Досвід медіаантропології у дослідженні медіавпливу. Образ. 2023. Вип. 1. URL: <https://bit.ly/3XsMNCd> (дата звернення 26.06.2023).

Допоміжна література

9. Чунг Л. (2019). Перетин кордонів: Крос-культурна комунікація. К.Д. Кейт (ред.), Крос-культурна психологія: сучасні теми та перспективи (с. 400-420).
10. Palmer Lindsay. The Fixers: Local News Workers and the Underground Labour of International Reporting. Oxford University Press, 2019. 240 p.
11. Geert Hofstede, 1928-2020: The Engineer of Cross-Cultural Psychology. Published on 08/03/2021 By Social Science Space URL: <https://www.socialsciencespace.com/2021/08/the-engineer-of-cross-cultural-psychology-geert-hofstede-1928-2020/>

3.3. Інформаційні ресурси в інтернеті

- 3.3.1 Encyclopædia Britannica. URL: <https://www.britannica.com/>
- 3.3.2 UNESCO Thesaurus. URL: <http://vocabularies.unesco.org/browser/thesaurus/en/>
- 3.3.3 Urban Dictionary. URL: <https://www.urbandictionary.com/define.php?term=Online>
- 3.3.4. Крос-культурні особливості комунікацій в Україні
<http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/7769>

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Крос-культурні комунікації»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 15.01.09-01-2023
		Стор. 9 із 10	

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.1.

Таблиця 4.1.

Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
	Модуль №1	
Відповіді та виконання завдань на практичних заняттях	2 семестр	
	8 б×7 = 56	
Виконання творчої роботи	12б×2 = 24	
Виконання та захист домашнього завдання (контрольної роботи ЗФН)	-	
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше</i>	<i>48 балів</i>	
Виконання модульної контрольної роботи №1	20	
<i>Підсумкова семестрова контрольна робота(ЗФН)</i>	-	
Усього за модулем №1	100	
Усього за дисципліною	100	

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Залікова рейтингова оцінка визначається в балах ECTS та за національною шкалою. Сума підсумкової семестрової модульної та екзаменаційної рейтингових оцінок, у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах (за національною шкалою та шкалою ECTS) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом року, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

Система менеджменту якості.
Робоча програма
навчальної дисципліни
«Крос-культурні комунікації»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РП 15.01.09-01-2023

Стор. 10 із 10

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

(Ф 03.02 – 01)

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки
1	0302	07.09.23	Фігерго Монархе Селу	<i>[Signature]</i>	

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

(Ф 03.02 – 02)

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки
1	Лашкевич М.Г.	<i>[Signature]</i>	12.09.23	Сес.

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

(Ф 03.02 – 04)

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

(Ф 03.02 – 03)

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

(Ф 03.02 – 32)

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				